

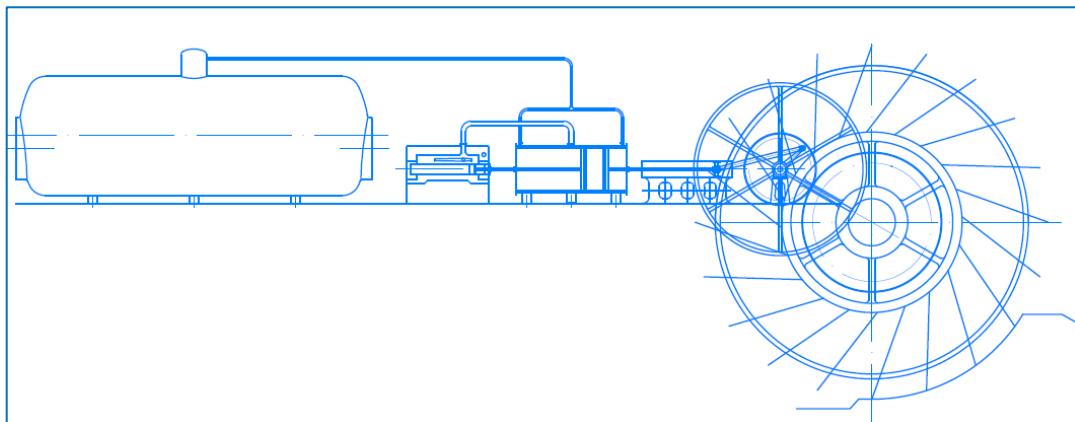
Leidraad kennisborging

Stoomgemalen

Deel IV

Gedetailleerde algemene technische informatie

Versie 25 november 2021

Colofon

Uitgave	De Nederlandse Gemalenstichting (NGS) www.gemalen.nl
Projectgroep kennisborging	G.P. Dalhuisen, bestuurslid NGS, projectleider J.E.F. Landman, J.H. Reijnen, bestuursleden NGS C.D. van Rijn, J. van Raaij, adviseurs NGS
Tekst, samenstelling en redactie	C.D. van Rijn, J. van Raaij
Druk	Koninklijke Rijnja B.V.
Aantal pagina's	578
Datum	25 november 2021

Deze Leidraad is gemaakt in opdracht en onder auspiciën van de NGS, bij wie de auteursrechten berusten. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm, fotokopie of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de NGS.

De tekst van de Leidraad is zowel in digitale vorm als op hard copy beschikbaar gesteld aan de beheerder en/of eigenaar van het betreffende gemaal. De NGS beheert de digitale bestanden. Eventuele aanvullingen, wijzigingen en/of verbeteringen kunnen alleen door de NGS worden doorgevoerd.

Getracht is rechthebbenden van de gebruikte afbeeldingen te achterhalen. Zij die menen alsnog aanspraak te kunnen maken op zekere rechten, worden verzocht contact op te nemen met de NGS.

Inhoud Deel IV

Algemene technische informatie	9
4.1 Gemaal opzet.....	9
4.2 Aandrijfvorm	9
4.3 Stoom.....	10
4.3.1 Stoomvolume	13
4.3.2 Stoomsoorten.....	13
4.3.3 Warmte inhoud.....	14
4.4 Stoomketel	15
4.4.1 Definitie stoomketel.....	15
4.4.2 Inrichting stoomketel	15
4.4.3 Begrippen en definities.....	17
4.4.4 Warmte overdracht in de stoomketel	18
4.5 Soorten stoomketels	23
4.5.1 Onderscheid.....	23
4.5.2 Cornwall-ketel	26
4.5.3 Lancashire-ketel.....	28
4.5.4 Vlampijpketels	29
4.5.5 Waterpijpketels.....	39
4.5.6 Babcock & Wilcox sectieketel	40
4.6 Voedingswater voor stoomketels	43
4.6.1 Eisen ketel voedingswater	43
4.6.2 Verontreinigingen	44
4.7 Ketelvoedingwatersysteem	52
4.7.1 Injecteur	52
4.7.2 Zuigerpompen	53
4.7.3 Waaierpompen.....	59
4.8 Brandstoffen en verbranding.....	61
4.8.1 Brandstoffen, begrippen en definities.....	61
4.8.2 Vaste brandstoffen	61
4.8.3 Bepaling van de verbrandingswaarde.....	64

4.8.4	Vloeibare brandstoffen	66
4.8.5	Gasvormige brandstoffen.....	74
4.8.6	Verbranding.....	75
4.8.7	Benodigde hoeveelheid verbrandingslucht	78
4.8.8	Stoken met steenkool.....	81
4.8.9	Stoken met stookolie.....	93
4.9	Stookinrichting (vuurgang, vuurhaard en roosters)	95
4.9.1	Vuurgangen.....	95
4.9.2	Fabricage vuurgang	99
4.9.3	Vuurhaarden	100
4.9.4	Kolen-stookinrichting.....	101
4.9.5	Olie-stookinrichting.....	103
4.9.6	Stookinstallatie onderdelen	104
4.9.7	Luchtregeister	112
4.9.8	Oliebranders.....	116
4.10	Schoorsteen en ketelbemetseling	120
4.10.1	Schoorsteen.....	120
4.10.2	Natuurlijke trek	120
4.10.3	Schoorsteenconstructie.....	123
4.10.4	Kunstmatige trek	125
4.10.5	Stoomketel bemetseling.....	126
4.10.6	Roetblazers	131
4.11	Appendages	134
4.11.1	Algemeen.....	134
4.11.2	Materialen voor appendages	134
4.11.3	Veiligheidstoestellen	137
4.11.4	Hoofdstoom en hulpstoomafsluiters.....	145
4.11.5	Peilglazen en peilstoel	148
4.11.6	Niveau-beveiliging.....	156
4.11.7	Manometer	157
4.11.8	Voedingswater-afsluiterklepkasten en -kraanklepkasten.....	160
4.11.9	Spui-inrichtingen	161

4.12 Materiaal voor stoomketels	167
4.12.1 Bereiding van ruwijzer uit ertsen	167
4.12.2 IJzerertsen	167
4.12.3 De hoogoven	168
4.12.4 Het ruwe ijzer	170
4.12.5 Bereiding van gietijzer en staal uit ruwijzer	172
4.12.6 Gietijzerbereiding	173
4.12.7 Staalbereiding	177
4.12.8 Staal voor constructie- machine- en apparatenbouw	181
4.12.9 Ketelmateriaal en vervaardiging van ketels	182
4.12.10 Eisen aan ketelstaal	183
4.12.11 Het keuren van stoomketelmaterialen	184
4.12.12 Bewerkingen van ketelplaat	192
4.12.13 Plaatverbindingen	195
4.12.14 Klinken	196
4.12.15 Lassen	197
4.12.16 Bevestigen van pijpen	203
4.12.17 Materiaalspanningen	207
4.12.18 Sterkte van een klinknaad	210
4.12.19 Plaatdikte van een geklonken romp	215
4.12.20 Plaatdikte van een gelaste romp	215
4.13 Vergunningen en beproevingen	219
4.13.1 Vergunning	221
4.13.2 Keuring en beproeving	226
4.14 Stoommachine	228
4.14.1 Soorten stoommachines	228
4.14.2 Begincondensatie en naverdamping meervoudige expansie	233
4.14.3 Inrichting en werking zuigerstoommachine	237
4.14.4 Excentriek	240
4.14.5 Stoomverdeling	243
4.14.6 De regulator	259
4.14.7 Stoomcilinder en schuifspiegel	269

4.14.8	Schuifspiegel.....	280
4.14.9	Pakkingbus.....	282
4.14.10	Zuiger, zuigerstang en zuigerveren	288
4.14.11	Kruishoofd en drijfstang.....	297
4.14.12	Krukas	306
4.14.13	Fundatie en Frame	313
4.14.14	Lagers en lagervoeringen.....	318
4.14.15	Vlieg wiel	342
4.14.16	Smeermiddelen	356
4.15	Arbeid en de bepaling ervan	374
4.15.1	Drukverloop in een stoomcilinder.....	374
4.15.2	Expansie en expansievoud	379
4.15.3	Compressie en compressievoud.....	384
4.15.4	Theoretisch P-V diagram	389
4.15.5	Indicateurdiagram	390
4.15.6	Indicateur	391
4.15.7	Het nemen van diagrammen.....	393
4.15.8	Berekenen van het machinevermogen	396
4.15.9	Interpretatie diagrammen	401
4.16	Condensorinstallaties	406
4.16.1	Vacuüm	406
4.16.2	Condensordruk.....	410
4.16.3	Inrichting van condensors	412
4.16.4	Injectie of mengcondensors	413
4.16.5	Oppervlaktecondensor	420
4.16.6	Condensor gebruik en onderhoud	425
4.16.7	Condensor circulatiewaterpomp.....	427
4.16.8	Behandeling wees en condensaat	428
4.16.9	Behandeling injectie- en circulatiewater.....	432
4.17	Overbrenging	434
4.17.1	Directe overbrenging.....	435
4.17.2	De indirecte overbrenging	442

4.18	Opvoerwerktuigen	472
4.18.1	Soorten opvoerwerktuigen	474
4.18.2	Natte pad.....	475
4.18.3	Zuigerpompen.....	482
4.18.4	Schepraderen.....	503
4.18.5	Vijzels.....	511
4.18.6	Stromingspompen	521
4.18.7	Vacuümsystemen.....	556
	Stoomejecteur	556
4.19	Eenheid voor eenheden en symbolen.....	565
4.19.1	Internationaal eenheden stelsel	566
4.20	Geraadpleegde bronnen en verantwoording illustraties.....	573
4.20.1	Geraadpleegde Bronnen.....	573
4.20.2	Verantwoording Illustraties.....	576
4.20.3	Websites	576
	Bijlage 1 Vliegwielberekening	577

Kenmerk

KB04ALG-JVR-V25-11-21